

uus, ita nec quisquam redimit, nisi qui seruitutem apud alterum seruit. Igitur si infantes liberi nascerentur, nulliusque peccati seruituti obnoxii; redempti a Christo non essent, quum redemptione opus non habeant: nec proinde Christus omnium redemptor esset.

Idem hoc argumentum pressius Augustinus versat (30). Nouimus tamen plurima his etiam rationibus responsa olim a Pelagianis data, hodie a Remonstrantibus, Socinianis, et Deistis reproducta. Sed et illa ex parte confutauimus; et in perpetuum diluta habemus in SS. Doctorum Augustini et Thomae scriptis. Lectores illic transmittimus (31), quoniam breues esse volumus.

CAPVT XVIII.

Qui fuerint haereticorum aduersus veritatem hanc conatus exhibit. Eisdem dissoluit.

Carprocratis gregales ac discipulos primos fuisse, qui ob Adami praeuaricationem posteros infectos peccato, et damnationi obnoxios nasci negarunt, Clemens Alexandrinus scribit (1). Alii Originem Adamantium hunc ipsum errorem primum excogitasse opinantur, ac proinde Pelagianismi oua fouisse dicunt: quamquam admissit ille baptrismatis gratiam ad abluenda peccata in superiori vita, priusquam anima dilaberetur in ergastulum carnis, perpetrata. At Ruffinum Presbyterum primitus hoc fidei Christianae fundamentum subuerrere fuisse molitum, Recentior quidam e familia Dominicanorum Theologus ex actis Carthaginensis Concilii aduersus Coelestium habiti, et ex Mario Mercatore colligi adseuerat (2). Quis vero Ruffinus hic Presbyter fuit? Fortassis Aquileiensis ille acerrimus Origenis defensor, in quem stilum Hieronymus vertit, quod eum irritarat? Aut alter natione Syrus, cuius apud Marium Mercatorem mentio? Garnerio, doctissimo quidem e Congregatione S. Mauri Monacho, Ruffinus Pelagii Praecursor, ac eiusdem in errore Magister, alius ab Aquileiensi visus est, quod eum origine Syrum Marius Mercator dixerit: contra Natali Alexandro, Bertio, aliisque plurimis persuasum est, Ruffinum Pelagii Magistrum et impulsorem, eundem illum esse

(30) Lib. 1. de peccat. mer. cap. 21.

(31) Locis saepius laudatis.

(1) In III. Stromateon.

(2) F. Nicolaus Augustinus Chigeani Exercit. VII. de primo homine.

se Aquileiensem Presbyterum, qui ob immodicum Origenis amorem, susceptramque defensionem, tantam sibi et in Oriente, et in Occidente conflauit inuidiam. Neque scriptoribus his quidquam negotii facessit, quod Ruffinum natione Syrum Mercator dixerit: norunt siquidem, peruulgarum, vsuque receptum esse, non a natali solo tantum, sed ab incolatus, seu diurnae habitationis loco homines quandoque adpellari. Sic Christus Dominus, Bethleemi licet natus, Nazaraeus tamen frequentissime in Euangelio dictus legitur, quod Nazareth Gallillaeae diurnae habitauerit. Sic (vt ex ipsa historia exemplum ducant) et Faustus Reiensis Episcopus Gallus dictus est, quod tametsi in Britania, seu Anglia natus, plurimos tamen vitae suae annos in Galliis transegisset. Vnde vocatum a Mario Mercatore Ruffinum natione Syrum, quod septem et viginti annis in Syria et Palaestina vixerit, colligunt; quamquam obscurum aliquod Aquileiense Dioeceseos oppidum natale solum eius fuerit. Fuere in hac sententia, praeter illos, quos paulo ante Theologos laudauimus, Cardinalis Henricus Norisius, Pagius, Huetius, quorum in re litteraria auctoritas nos trahit; vt id ipsum sentiamus, atque momenta, quibus fulciuntur probemus. Ast eadem conferre non vacat.

Hunc ipsum Ruffini errorem adoptauit insuper Pelagius, opinatus, Adamum exemplo tantum suis posteris obfuisse, non transfusione. Eundem acriter propugnarunt, latiusque propagauerunt Coelestius et Iulianus, qui pro Pelagiana haeresi propaganda multum operis et laboris contulerunt. In eodem haesit luto Theodorus Mopsuestenus, et quinque aduersus S. Augustinum libris editis id probare nisus est, Adamum peccando mortalem non esse factum, neque Dei Verbum naturam nostram adsumsisse culpae originariae delendae gratia. Referunt hoc Marius (3), et Norisius (4). Exinctum ferme errorem ab inferis reuocarunt medio saeculo septimo Armeni; initio octauae Albanenses; tertio decimo decurrente Albigenes; quartodecimo autem Beguinae, ac Beguardi. Tandem Sociniani, in quos, velut in sentinam veterum omnium errorum, pestifera confluit colluies, Pelagii errorem adriperunt; e quorum numero tamquam primicerii Hulricus Zuinglius, et Ioannes Vestphalus Lutherani recensentur.

Aduersus infensissimos omnes hos hostes inuictissime pugnatum est validissimis, quae per rotum procedens. caput sparsa sunt, argu-

li 2

gu-

(3) In Commonit.

(4) De Haer. Pelag. lib. I. cap. 9.

gumentis. Ergo superest vt eorum impetus frangamus: In quo si paulo fuerimus prolixiores, haud vitio nobis erit vertendum: nam pro argumenti istius dignitate numquam satis.

Atque e sacris vtriusque foederis paginis aliqua congerunt, quibus errorem suum euinci blasphemant. Achillis loco illis est, Iuliano praesertim, illud Ezequielis testimonium cap. xviii. expressum: »anima quae peccauerit ipsa morietur. Filius non portabit iniquitatem Patris, et Pater non portabit iniquitatem Filii. Iustitia iusti super eum erit, et impietas impii erit super eum.« Ex quo subinferre pergunt, nullum in Adami posteris esse peccatum, generatione quidem carnali transfusum, alioquin portaret Filius iniquitatem Patris, contra ac Deus ipse testatus est.

Deinde ex Pauli Epistolae haec colligunt. Apostolus ad Rom. iv. ait: *lex iram operatur, ubi enim non est lex, neque praeuariatatio.* Nequeunt ergo infantes praeuariatatores haberi, atque irae, seu vindictae obnoxii, quoniam nec lege vlla sunt obstricti, nec obstringi possunt.

Et cap. v. testatur, in plures Christi gratiam abundare, quam Adami delictum, scribens: »multo magis gratia Dei et donum in gratia vnus hominis Iesu Christi in plures abundauit.« Si ergo gratia et donum in gratia, saltem praecipuum, in omnes omnino non pertransiit; multo minus primi hominis delictum.

Rursum: »sicut enim per inobedientiam vnus hominis peccatores constituti sunt multi, ita et per vnus obedientiam iusti constituantur multi.« Ergo non omnes, si tantum multi.

Similiter: quum ibidem dicat Paulus: *regnavit mors ab Adam usque ad Moysen, etiam in eos qui non peccauerunt*, aliquos saltem, qui non peccauerunt, morti obnoxios agnoscit Apostolus, illud subinferens, quod nempe, sola imitatione in mundum peccatum intrauerit; alioquin si de peccati ingressu per originem loqueretur, minus apte scripsisset: *etiam in eos qui non peccauerunt, regnasse mortem.* Alia leguntur hoc ipso in capite his similia.

Et in II. ad Corinth. v. habet: »omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi, vt referat vnusquisque propria corporis, prout gessit, siue bonum, siue malum:« perperam ergo originalis quaedam noxa fingitur, quae diuino obnoxios iudicio homines faciat, etsi ab vtero recenter natos, qui suis in corporibus nihil boni, maliue gesserunt.

Hacc

Haec ex Scripturis adducunt. Patrum insuper auctoritate argumentantur. Et ex Graecis Martyrem Iustinum opponunt, qui illud lobi testimonium, quod ad probandam originariae noxae transfusionem conferre solent Catholici: *nemo mundus a sorde*, cet. ad pueros posse referri negat (5). Clementem quoque Alexandrinum adferunt, scribentem (6): »vbi fornicatus est infans? vel quomodo sub Adae cecidit execrationem qui nihil est operatus?« Ibidem etiam docentem, illud Psalmi: *et in peccatis concepit me mater mea*, non in Dauidem, qui non fuit in peccatis conceptus, sed in omnium parentem Euam cadere duntaxat.

At in Ioanne Chrysostomo exultant potissimum, quem totum suum esse iactant, quod scribat (7): »hac de causa et infantes baptizamus, quamuis non sint inquinati peccato, nempe vt eis addatur sanctitas, iustitia, adoptio, haereditas, et fraternitas Christi.« Et alio in loco (8): »videtur, inquit, quaestionem non paruam habere, quod dictum est, ob vnus inobedientiam peccatores multos esse constitutos. Sed et si quis accurate attenderit, et hoc quoque perfacile soluetur. Quae igitur quaestio fuerit? Illo enim peccante, ac mortali effecto, et qui ex eo orti sint, eos tales esse, nihil absurdum. At ex illius inobedientia alterum peccatorem exstitisse, id vero quam, obsecro, congruentiam, et consequentiam habet? . . . Quid igitur hoc loco verbum hoc *peccatores* significat? Mihi videtur tantumdem significare, quantum illud supplicio obnoxii, ac mortis rei, quod Adam mortuo omnes sunt mortales effecti.« Et etiam (9): »corpus nostrum peccato Adae corruptibile quidem factum esse, animam tamen non labefactari, nisi peccatis post baptismum admissis.« Reperit eadem saepissime.

His addunt Gregorium Nyssenum, adserentem, infantes immatura morte sublato omni malitia vaccare, nec definire audentem, an et ii extrema mundi die ante tribunal Christi sint manifestandi: Basilium quoque Magnum, dicentem, naturam nostram, quae ad nos carnali generatione propagatur, malam et peruersam non esse. Denique Theodoretum, scribentem, baptizari paruulos, etsi peccatum nondum gustauerint.

Ex

(5) In lib. qq. ad Ortod. q. LXXXVIII.

(8) Hom. x. in cap. 5. Epist. ad Rom.

(6) Lib. III. Stromat.

(9) Hom. xx. in Epist. ad Ephes.

(7) In Hom. ad Neophitos.

Ex Latinis vero Patribus primo producant Tertullianum, vbi dicit (10): *quid festinat innocens aetas ad remissionem peccatorum?* Quibus effici putant, visum Tertulliano esse, inutilem baptismum paruulorum, quod innocentes illi sint, nullaque culpa, cuius egeant remissione, inquinati. Atque de carnis resurrectione scribentem cum denuo producant, vbi dicit (11), solam corpoream omnium mortem, non autem spiritualem aliquam labem in posteris ex Adami praeuaricatione deriuatam fuisse. Eandem quae Tertulliano, Cypriano mentem insedis, conatur suadere Pheroponus, haec Cypriani verba recitans ex Epistola ad Fidum: »infantes contagionem tantum mortis ab Adano trahunt, quia ex Patre mortali non nisi mortales nascuntur.« Michaël Seruetus recentium Antitrinitariorum Patrens hanc veritatem oppugnare conatus est, his Hilarii verbis (12), quae olim S. Ambrosio adscribebantur: »est et alia secunda mors in gehenna; quam non peccato Adae patimur.« Optatum tandem Milleuitanum obiciunt, qui scribit (13): »ad Seth Adae filium non pertinuisse Adae delictum.«

Sed et ex ratione ipsa multa ducunt, vrgentque. Primum: si eiusmodi peccatum, inquit, per carnis originem traducatur in prolem; carnem suapte natura malam, malique Dei, seu Diaboli opus dicendam, (quae insana Manichaeorum positio fuit) omniumque filiorum Adae diabolum consistendum auctorem, si omnes a conceptu ipso inquinatos sub sua habeat potestate.

Secundum: quid nobis cum Adamo, aiunt, vt ab eo culpam trahamus, simul et naturam? Quamuis enim carnis originem ab eo ducamus, anima tamen a solo Deo creatur: ergo quum ipsa sola sit peccandi capax, neutiquam caro; imperceptibile prorsus apparet, animam, quae solum Deum sui auctorem habet, per carnem ex Adami semine propagatam vitari.

Tertium: ergo damaandae nuptiae, earundemque vsus interdicendus, si primi hominis peccatum carnali generatione transferatur. Addunt his affinia non pauca, quae tamen mittimus lubentissime; nam ex horum solutione et illa manebunt soluta.

Itaque hunc ipsum, quem in proponendo Haereticorum argumenta tenuimus ordinem, et in soluendo sequentes, ad ea quae ex Scripturis sunt adlata respondemus. Ac Iuliano principio reponimus cum

(10) In lib. de Bap.
(11) Cap. XLV.

(12) In Comment. in Epist. Paulli.
(13) Lib. VII.

cum Augustino (14): »haec per Ezequielem Prophetam promissio est noui testamenti, quam non intelligis, vbi Deus regeneratos a generatis, si iam in maioribus aetatibus sunt, secundum propria facta discernit.« Vesanam ergo Iudaeorum aberrationem per Prophetam Deus coarguit, apud quos factum iam fuerat tritum sermone prouerbium: »Patres comederunt vnam acebam, et dentes filiorum obstupuerunt;« atque iureiurando etiam interposito promittit, filium non puniendum pro patre, nec ab innocente poenas reo debitas repetendas, sed morti futurum obnoxium quicumque peccarit: quae deinde ipsius Dei sententia, ad ea, quae propria quisque voluntate admitterit, peccata refertur; quod summum aequitatis apicem attingit. At Iudaeorum praepostera opinatio neutiquam de originali peccato, sed de solis actualibus erat; quum vnanimiter illi originale peccatum admitterent: quod Deus iustus iudex visitat, nedum in quartam generationem, sed et in mille generationes; quemadmodum scripturae exempla comonstrant. Abutitur itaque Iulianus hoc Ezequielis testimonio, quum de actualibus, seu personali- bus peccatis illud loquatur, minime de originali.

Paulli insuper dicta violenter haeretici intorquent, vt a legitimo earundem sensu ad suae causae commodum traducant. Nam in primo, quod obiciunt, illud sibi sumunt quod nullo modo conceditur; videlicet, nullum esse peccatum, nisi actuale, propria eius qui peccat voluntate commissum. Hoc sane constituto, quis non videt, vt nullam esse, nec vero esse posse praeuaricationem, quum nulla lege vetetur actio, vel tamen lex fuerit quae actum vetet, ab operante tamen innoxie, et sine culpa ignoratur; ita praeuaricationem huiusmodi cadere in pueros non posse, qui quod rationis vsu careant, nequeantque legem agnoscere, nulla lege tenentur? Nec vero vlli vniquam Catholicorum hactenus venit in mentem, de actualibus puerorum peccatis quaestionem instituire, eosque ab vtero quoque recenter egressos culpae alicuius propria voluntate commissae reos habere. Id vnum nos omnes contendimus, illos nempe originaria labe teneri: quum enim in peccato aliquo concipi, nascique illos, momenta firmissima mox indicata conficiant; legitime ac necessario concludimus, hoc peccatum quo infantes obstricti sunt, esse originale, non actuale, cuius pro aetate illa capaces neque sunt, neque possunt concipi. Peccatores itaque per inobedientiam Adami con-

(14) Lib. III. oper. imperfec. contr. Iul. cap. 38.

constituti quum sint, quoniam in Adamo peccauerunt, vt ex Paulo didicimus, iure praeuaricatores illi habentur, et tamquam diuinae legis violatae rei puniuntur: quamquam eorum singuli, ceu personae ab Adamo distinctae, nec legi subesse, nec eam sua voluntate violare potuerint. Summus hanc doctrinam ex Augustino, scribente ad Hilarium (15): »praeuaricata lege, quae in Paradiso data est, nascitur homo ex Adam cum lege peccati et mortis.«

Secundi testimonii hic est genuinus sensus. Multo magis Dei gratiam abundare, quam delictum; quod Adami peccatum temporalem nobis promeruit mortem; gratia autem non tantum resurrectionem corporis, sed etiam perennem, ac vndequaque felicem vitam tribuit, neque solum originis culpam diluit, sed et actualia peccata, aliaque multa donat. Ita respondet Augustinus, vbi ait (16): »quid est multo magis abundauit, nisi quia omnes, qui per Christum liberantur, temporaliter propter Adam moriuntur, propter ipsum autem Christum sine fine victuri sunt?« Et post pauca: »multo magis abundauit, dixit, non in magis multos, id est, non in plures. Quis enim non videt, plures esse in genere humano, in quos non abundauit? Vt ex pluribus ostenderetur, quid vniuersae massae iusto iudicio deberetur, nisi vbi vellent spiritus spiraret, et Deus quos dignaretur vocaret, et quem vellent religiosum faceret.« Habet affinitia aliis in locis. Vnde illud conficitur, ea Paulli verba multo magis gratia Dei abundauit in plures, non ad numerum filiorum Adae referenda esse, sed ad maiorem donorum copiam, vbertatemque.

Tertium huiusmodi est, vt ex ipsius Epistolae contextu quam facile diluatur. Nonne enim Paullus ipse dixerat, per peccatum vnius mortem in omnes homines pertransisse, et in vno omnes peccasse? Ita versu xii. Nonne insuper et in versu xviii. scripserat: per vnius delictum in omnes homines in condemnationem cert? Paulumne ergo secum pugnare dicemus? Igitur Synecdoche vsus ille est, vbi inquit, per vnius inobedientiam peccatores constitutos multos, multos pro omnibus ponens. Etenim peregrini plane, hospitesque in sacro eloquio sint oportet qui ignorent, frequentem in eo huius figurati loquendi modi vsum esse, neque raro partem pro toto, totum pro parte, pro multis omnes, pro omnibus multos poni, vt innumera comprobant exempla.

Quar-

Quarto, quod videlicet plus operis in soluendo expostulat, ex his quae de Praeadamitarum fabula, deque irrepto huius testimonii vsu ab eis facto diximus, plene responsum fuit. Quare breuiter ea contrahentes, dicendum, nihil inde apte Pelagianos posse inferre. Primum siquidem possumus illud contendere, particulam non textui extraneam esse, et sola librariorum oscitantia, et inscitia in codices nonnullos irrepisse. Auctores, suffragatoresque habemus Ambrosium, Augustinum, aliosque non paucos, particulam hanc ab antiquissimis probatissimisque codicibus abesse testantes, in quibus sic memoratus versiculus legitur; *regnavit mors ab Adam vsque ad Moysen in eos qui peccauerunt, in similitudinem praeuaricationis Adae.* Quae sane lectio vel maxime ad Apostoli mentem exacta videtur. Verum retineatur cum Vulgato interprete particulam illa: quid inde? Fortassis non haec erit Paulli verborum vera intelligentia, scilicet: *regnavit mors ab Adam vsque ad Moysen etiam in eos qui non peccauerunt*, propria videlicet voluntate, atque actu, *in similitudinem*, id est, ob, vel propter similitudinem praeuaricationis Adae, quae in omnes carnali generatione diffusa, in caussa fuit vt omnes ab Adamo vsque ad Moysen mortem obierint, illi quoque, qui per aetatem actu peccare non poterant? Recolantur quae citato loco dicta ex S. Thomae sententia a nobis sunt.

Postremum vero quod opponunt triplici solutione Augustinus contra Iulianum confodit (17). Primo argumentationem sic intorquet: »vtrum et ipsi ante tribunal Christi manifestabuntur, aut non? Si non manifestabuntur, quid te adiuvat ista sententia, quando ad eos non pertinet, quorum nunc agitur caussa? Si autem manifestabuntur, quomodo reportat eorum quisque quod gessit, qui nihil gessit, nisi quia pertinet ad eos, quod per corda et ora constantium, siue credunt, siue non credunt?« Pergit Augustinus, demonstratque, laudata verba ad Adultos praecipue pertinere; licet et paruuli non baptizati possint ante tribunal Christi reportare malum, siue damnari, sicut et baptizatos, etsi nihil boni sua voluntate gessissent, a Christo Iudice in regni Coelorum possessionem induci, Pelagiani confitebantur. Hincque concludit Augustinus: »vide ergo quam importune nolis, paruulum de alieno peccato reportare malum; et velis eum de alieno recte facto reportare bonum, non qualecumque, sed Dei regnum: alienum quippe opus est cum

Tom. II.

Kk

»cre-

» credit per alterum, sicut alienum opus fuit cum peccauit in altero. «
 Ad Patrum loca exponenda modo progrediamur. Et Iustini quidem locus inique in causae suae praesidium a Pelagianis aduocatur: sicut enim laudata Iobi verba, *nemo mundus a sorde, nec infans cuius est vnus diei vita super terram*, de infantibus interpretatur quaestionum illarum auctor, non aetate, sed moribus; sicut filius vnus anni Saul dicitur quum regnare coepisset, et duobus annis regnasse, innocenter nimirum et iuste, etsi ad multo plures annos regnum eius processerit, nec de naturali, sed de morali vita, quae operibus prudenter factis transigitur intelligendus est; ita sordes, de quibus Iob, culpas dicit quas aetate adulta homo sciens perpetrat. Nihil ergo de originali ibi culpa habet Auctor. Eam tamen dissertissime agnoscit alibi (18), eandem Christum inter et Adamam a Paulo constitutam antithesim versans, quam Iustinus verus tradit in Dialogo cum Tryphone. Nempe: » sicut vnus inobedientia causa est » damnationis omnibus qui ab eo descendunt corporaliter; ita Christi obedientia confert vitam iis qui per ipsum spiritualiter renascuntur. «

Sed Criticis Eruditisque omnibus constitutum est, librum illum Martyri Iustino esse suppositum; quippe quem Auctoris Iustino multo posterioris foetum esse demonstrant; quia in eo Iraecni, Origenis, quin et Manichaeorum integro saeculo a Iustini aetate distantium fit mentio; vocabulorum etiam ad refellendos Antitrinitarios haereticos Ecclesiae vsu inductorum.

Clementis autem Alexandrini locus perdifficilis adeo est, vt Catholicos quoque tractatores in varias abire sententias coegerit: quin Ioannes Gerardus Vossius inde arripuerit scribendi ansam, ignorasse Clementem culpae originalis naturam. Omnium ergo quae ad Clementis testimonium adhibentur, nobis maxime probatur Fratris Ioannis Laurentii Bertii Augustinienensis responsum (19), quod sit illud ad rectae solidaeque critices regulas ac leges exactum, quibus scitum est, in perlegendis Scripturarum libris spectandum in primis esse Auctorum propositum et scopum, atque ex eo de germana eorumdem iudicium ferendum. Quomodo igitur eo loci Clemens colineat? Quod habet ille propositum? Aduersus Iulium Cassianum et Tatiani Schola ibi eum disserere obuium cuique est. Neminem por-

(18) Quaest. cii.

(19) Lib. xiii. cap. 1. in Resp. ad

ea quae opponuntur.

ro lateret, Tatianum Martyris Iustini primo discipulum, exin post Sanctissimi Magistri necem a Catholicorum societate ad Valentini, Saturnini, et Marcionis castra dilapsus, nefandos eorum errores adoptasse, vt tradit Irenaeus (20). Quis vero illi? Veterum omnium attestacione compertum est, eos inter et hos censerit, matrimonium scilicet, non sacramentum, sed corruptionem, et stuprum esse, vt pote a principio, seu Deo malo institutum, turpissimarum libidinum originem atque stimulum, quartum vsu execrando anima in vno corpore fornicata, atque a spiritu vitae diuisa in aliud corpus commigraret, perpetuis sordibus inquinanda. Haec quum ita sint, nemo non intelligit, Tatianum Encratarum, seu continentium Sectae parentem, eiusque adsecras a matrimonio non abhorreere illudque damnasce, quod eius vsu peccatum originale in prolem traducatur; sed quod Dei mali illud opus esse sentierit. Clemens iraque Encratarum refellens, dum ait: » ubi fornicatus est infans natus? quid sibi vult? Infantis anima priusquam corpori manciparetur, quo alio in corpore se libidinibus polluit? Quomodo sub Adae cecidit execrationem, qui nihil est operatus? Id est, quod infantis anima in Adami execrationem incidit, non flagitiis deputandum est, quae alio prius in corpore gesserit, quam huic adligaretur, quum nihil adhuc sua sit voluntate operata. Eius vero quod addit nempe: *quando dixit Dauid et in peccatis concepit me mater mea, dixit propheticè quidem matrem suam; sed Eua mater fuit viuentium; etsi in peccatis fuit conceptus, sed non ipse in peccato, neque vero ipse peccatum*, haec est sententia; Dauid se in peccatis conceptum dicens, non in proximam matrem suam culpam confert, quae dans liberis operam, malo, et a doemone instituto operi vacarit; neque seclera indicat quae in alio degens corpore prius admitterit, vt cum Gnosticis Encratitae stultissime blaterabant; sed primae omnium viuentium matri Euae suam in peccatis conceptionem adscribit; quod argumento est, hoc ipso in loco traditam a Clemente Catholicae Ecclesiae de peccati originalis deriuacione doctrinam. Etenim si Dauid in peccatis conceptus est, nec tamen ipse ante conceptum in peccato fuit, neque ipse peccatum fecit, quia anima eius nec ante corporis sui conceptionem existerat, nec in alio corpore iam peccauerat; quorsum Euae viuentium omnium matri in culpa ponitur, quod eum in peccatis conceperit? Et si omnium prima ipsa peccarit, eam

tamen peccantem, auctore Clemente, nec Dauidis, nec alterius cuiuscumque infantis anima imitata est, nec vero potuit imitari, quae nihil est operata. Igitur non aliter ac per originem ex Clementis sententia prima mater et Dauidem, et omnes alios potuit concipere; quia nimirum ex eius vtero culpa originaria traducitur, quae omnibus mox ut concipiuntur, adhaeret. Quam Clementis sententiam fuisse amplius confirmat, quod variis suorum operum locis expresse tradit, regenerari animas ex matrice, aquae seu baptismi lauacro; neque enim hac regeneratione opus esset, nisi animae in sordibus haerent, quas ab origine contraxerunt.

Addenda his quae diximus luculentissima illa quae ad hoc ipsum responsum illustrandum, confirmandumque confert ex eodem Clemente Bernardus Marechal Congregationis S. Mauri Monachus, in Graecorum, Latinorumque Patrum consensione (21), quibus aperte conficit, errasse Elicen-Du Pin confidentissime scribentem (22), Clementem Alexandrinum doctrinam Ecclesiae erga dogma istud, vel non habuisse perspectam, vel satis ad eam animum non vertisse.

Ioannis insuper Chrysostomi dicta tantam difficultatis speciem praesecerunt, ut Erasmus, Iacobus Faber Stapulensis, Dallaeus, alique, peruersam hanc Chrysostomo adscripsent sententiam, eos tantum in Adamo spiritualiter mori, qui Adamum peccantem propria voluntate sectantur. Quis tamen terram hanc Sanctissimo Doctori labem ab iis inustam moderate patiat? Nonne eadem haec Chrysostomi testimonia a Iuliano olim Catholicis obiecta Augustinus nitidissime exposuit, et cum Ecclesiae Vniuersalis sensu conciliavit? Pro Chrysostomo igitur explicando vindicandoque, nihil Augustini ipsius responsonibus dilucidius transcribi unquam, adferrique poterit. Ac primum illius testimonium ad graeci textus fidem exigens Augustinus, adnotat dixisse Chrysostomum: *ideo et infantes baptizamus, quamuis peccata non habentes*: statimque addit (23): *vides certe, non ab eo dictum esse paruulos non coinquinatos esse peccato, siue peccatis; sed non habere peccata: intellige propria, et nulla erit contentio. At inquit, cur non ipse addidit propria?* Cur putamus, nisi quia disputans in Catholica Ecclesia, non se aliter intelligi arbitrabatur; tali quaestione non pulsabatur; vobis nondum litigantibus securius loquebatur? Quae postrema Augu-

(21) Tom. 1. Verb. Clem. Alex. cap. 8.

(22) Tom. 1. suae Bibliothecae.
(23) Lib. 1. contr. Iulian. cap. 6.

stini verba, ut sunt verissima, ita et maxime digna quae notentur, atque in mente habeantur, quoties antiquorum Patrum sententiae nonnullae occurrunt, quae nondum grassante haeresi Pelagiana videntur de hoc fidei Catholicae capite minus forte perspicue, minusque caute loqui: par enim est credere eos, de populorum fide securos, minus fuisse de ampliori dogmatum explicatione sollicitos, quae nulla Haereticorum oppugnatione appetebantur.

Est autem explicatu difficilium secundum Chrysostomi testimonium: quod tamen cum Catholicae Ecclesiae doctrina componitur. Nec enim aliud innuit, quam neminem peccatorem constitui per actualem Adami inobedientiam, quasi originis peccatum sit ipsamet primi hominis transgressio. Non enim paruuli *actualiter*, et *proprie*, sed *originaliter* peccatores nascuntur, ut Augustinus loquitur (24). Sed hac ipsa in Homilia Chrysostomus originariam noxam tradit dissertissime; ubi Paulli verba exponens scribit, hoc primi hominis peccato omnia contaminata fuisse; illudque primum peccatum, peraeque ac alia quaelibet postea admissa, per gratiam Christi interfici atque tolli, et quotquot in Christo baptizantur morti peccato. Hinc quum et paruuli recenter e vulua nati, in Christo baptizentur, ex Chrysostomo Augustinus concludit, et eos etiam mortuos esse peccato: non illo quidem proprio seu actuali, cuius per aetatem capaces non sunt: ergo originali. Quae quum ita sint, aliud ac haeretici peroptant Chrysostomus verbis in argumentum positus, significare voluit. Certe ut ex ipsius Epistolae capite colligitur, sibi Paullus proposuerat Iudaeis persuadere Christi iustitiam in multos deriuari, eiusque obedientia iustos effici multos; quod ut facilius intelligerent, exemplum ab Adamo petiuit, cuius inobedientia in posteros traducta, multos constituit supplicio obnoxios; nec tamen causam adiecit, cur Adae filii mortis constituerentur rei, tum quod eam paulo superius indicasset, quum ait, *per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, et per peccatum mors*; tum quod eam addere necesse non esset. *Aduersus Iudaeum, inquit, constituta pugnata est, ambigentem, et deridentem iustitiam, quam per Christum factam esse Paullus vult. Idcirco quum ostendit, et supplicium ex vno in omnes deriuatum fuisse, qua id de causa acciderit, nondum addidit.*

Tertium tandem testimonium sic solet exponi; ut Chrysostomus

(24) Lib. xvi. de Ciuit. Dei cap. 17.

loquutus dicatur de baptizatis in quibus anima incorrupta est, dummodo actualis peccati macula non contrahatur.

Verum si ad graeci textus fidem, potestatemque illud reddatur, expositione nulla eget. Etenim non solum veritati quam tuemur, non contradicit, sed eidem apertissime fauet. Legitur siquidem, vt operum Chrysostomi Editoribus animaduersum est: »corruptibile nobis est corpus, anima incorruptibilis: ne itaque et ipsam corrumpamus: hoc primum peccatum fecit; quod est autem post lauacrum, potest pariter animam corrumpere, et efficere vt facile capi possit a verme immortalis.« Quid vero in his Chrysostomi verbis non ad Catholicae fidei regulam plane dispositum? Quid cum Ecclesiae catholicae doctrina non consentiens?

Minus operae requirunt, quae ex Gregorio Nysseno et Basilio opponuntur, vt explicentur, et soluantur. Etenim rectissimam fuisse Nysseni de originariae culpae transfusione sententiam, illud abunde declarat, quod in libro de vita Mosis scribit, nempe naturam hominis ob Adami praeuaricationem lapsam in peccatum esse, hocque certa fide tenendum. Ergo dum ille dixit, *infantes omnis malitiae expertes esse*, de infantibus baptizatis fuit loquutus, qui abs dubio omni malitia soluti sunt; quum et originaria baptismate deleta sit, et actualis ob aetatem in eos cadere non possit. Dubitat autem, an et hi ante Christi tribunal in saeculi fine manifestandi sint; quoniam iudicii tunc exercendi series, quam Matthaeus describit, ad solos adultos spectare videtur, quos a Iudice praemio, vel poena afficiendos, ob exercita, vel praetermissa misericordiae officia Euangelista tradit. At futuros etiam paruulos participes adulatorum gloriae, quod nulla eos malitia ab illo regno excludat, parcius tamen praee aliis, quod nulla habeant merita propria, dissertissime Gregorius adfirmat.

Basili Magni interpretem damus Augustinum dicentem (25), eum aduersus Manichaeos agere, quorum haec erat insana positio, »de gente tenebrarum, quam malam naturam dicunt Deo coaeternam, originem habere corpora, atque et ipsa esse immutabilia mala.«

Quid vero Theodoretus? Messalianorum errorem ibi exagitat, baptismate scilicet, non nisi peccata actualia, originale vero sola oratione deleri, inuictio plane argumento e baptismo paruulorum ducto, qui (vt loquitur ipse) *peccatum nondum gustauerunt*, vel illud

(25) Lib. 1. contr. Iul. cap. 5.

lud nondum voluntate propria patrarunt. Quorsum enim baptizantur si labes originaria baptismate non auferretur? Verum illum agnouisse originale peccatum constat ex his, quae in expositione Epistolae ad Rom. (26), et in Epitome diuinorum decretorum (27) habet.

Ex his autem ad Latinorum Patrum auctoritatem descendentes, Tertullianus occurrit primus, cuius verba maximopere aduersarii extollunt. Sed dirumpantur licet haeretici, numquam ille hoc in capite a perpetua Ecclesiae doctrina desciiuit. Quod adeo certum exploratumque est, vt ii soli dubitare possint qui eius opera numquam legerint: neque enim vno tantum suorum operum loco paruulorum baptismata sustinet (28). Itaque innocentes infantulos dum adpellat, eos nihil boni, vel mali actualiter perpetrasse declarat; quemadmodum de Iacob, et Esau Apostolus ad Rom. ix. scribit. Vnde nihil commodi ex eiusmodi testimonio haeretici referre possunt. Sed neque eisdem suffragatur quod de resurrectione carnis scribens, solam corporis mortem commemoret: nam aduersus Marcionem ibi disputat, qui mortuorum resurrectionem negabat, eumque Paulli testimonio refellit, scilicet, *sicut omnes per Adam moriuntur, ita omnes per Christum resurrecturos*. Quod si adeo vecors nullus erit, vt existimet, negatum ab Apostolo originale peccatum, quia de sola quae ab Adam in omnes transit, corporis morte ibi loquitur; neque Tertulliani testimonio abutendum est, quasi peccatum originale ibidem reiecerit; quum alibi dissertissime illud adstruat.

In Cypriani testimonio nihil est quod detegamus, nisi malam Phereponi in eo exscribendo fidem, fraudemque, quae verba mutat, peruertit, atque in sensum ab Auctoris mente remotum torquet, vt errori suo ea adcommode. Itaque sic in Cypriano legitur: »si etiam grauissimis delictoribus, et in Deum multum ante peccantibus, quum postea crediderint, remissa peccatorum datur, et a baptismo, ac a gratia nemo remouetur; quanto magis prohiberi non debet infans, qui recens natus nihil peccauit, nisi quod secundum Adam carnaliter natus contagium mortis antiquae prima natiuitate contraxit, qui ad remissam peccatorum accipiendam tanto facilius accedit, quod illi remittuntur non propria, sed aliena peccata.« Ex quibus Sanctissimi Martyris verbis nullo negotio intelligitur, habitos ab eo alicuius peccati reos, quod secundum

Adam

(26) Cap. v.

(27) Cap. xl.

(28) In lib. de Anima. Et adu. Marc. Et etiam de Testim. Animae.

Adam carnaliter nascendo contrahunt; quos deinde pronuntiat minime arcandos esse a peccatorum remissione per baptismum obtinenda, ad quam tanto facilius accedunt prae adultis, quod hi praeter originariam noxam ex Adamo in eos deriuatam actualibus etiam culpis polluti sint, baptismo eluendis; infantes vero ad baptismum accedant non proprii, sua scilicet voluntate admissi, sed alieni peccati rei. Non ergo Ecclesiae doctrinae contrarius Cyprianus est.

Hilarius autem verbis adlatis tantummodo sentire videtur, peccatum originis ignis aeterni cruciatibus non puniri: quod ex Catholicis quamplurimi docuere. De cetero adeo nitida, robustaque Hilarii testimonia sunt pro catholici dogmatis confirmatione, ut eisdem Augustinus vtatur contra Iulianum disputans (29). Vt quod habet in expositione Psalmi centessimi duodeuicesimi, ad illa verba: *viuet anima mea et laudabit te*: vbi ait: »viuere se in hac vita non reputat, quippe qui dixerat, *ecce in iniquitatibus conceptus sum, et in delictis concepit me mater mea*. Scit sub peccati origine, et sub peccati lege esse se natum. Quibus verbis adductis, ait Augustinus: »sentisne quid audias? Quaesirisne quid dicas? Hunc virum tanta in »Episcopis Catholicis laude praeclarum, de peccato originali aude, si »quid tibi frontis est, criminari. Similiter et ad Bonifacium scribens (30), illustre hoc Cypriani eiusdem testimonium ponit: »manifestum in »Adam omnes peccasse, quasi in massa. Ipse enim per peccatum corruptus, omnes quos genuit, nati sunt sub peccato. Haec ex Hilario Augustinus, vt innotescat, qua iniuria in haereticorum auxilium trahatur ille. Quod si de Hilario Diacono nobiscum illi loquerentur, haud contenderemus plurimum erga istius orthodoxiam, quum optime nouerimus hunc Schismati Luciferi Calaritani adhaesisse. Atque hic est eruditorum omnium iudicio auctor commentariorum in Epistolas Pauli; non celeberrimi illi, scilicet Picrauiensis, aut Arelatensis.

Tandem Oprati Mileuitani auctoritatem, frangunt potius, quam explicant, hi omnes, qui vel dubitarum olim de septimi libri genuitate adlegant; vel quod grauius est, Oprato non satis originale peccatum fuisse perspectum; aut etiam imprudenter, et incaute ab eo id scriptum, quod seuerioris examinis acrimoniam effigere non potest. Non nobis haec probantur iudicia: vnde ad tuendam tanti viri famam, ipsum in fonte, vt aiunt, adire decreuimus, vt eum de peccato actuali ibi loquutum declarem. Agit enim de Tradito-

(29) Lib. 1. cap. 3.

(30) Lib. 1v. cap. 4.

ribus (quo nomine qui intelligantur, norunt et viri de trituo) quorum impietatem iis qui in eorum scelus non consenserant, nocere non potuisse, probat exemplo Seth, viri probi atque iusti, ad quem non pertinuit, quod Adam eius Pater admiserat. Ceterum fuisse illius de noxa originaria rectissimam sententiam, quae antea (31) scripserat, euidenter ostendunt; etenim, ait, propter illam »omnis homo, qui nascitur, etiamsi de Christianis parentibus nascatur, sine »immundo spiritu esse non potest. «

At quae ex ratione Haeretici obieciabant, non rationis inuenta, sed hominum errantium sophismata sunt. Sane primum eo euanescit, quod peccatum, licet per carnis originem traductum, naturae tamen humanae nec ingenum, nec innatum est, sed solo prauae voluntatis vitio mutuatum. Demonstrat hanc veritatem Augustinus aduersus Pelagianos (32), ex eo quod humana natura medicinali Saluatoris gratia sanata fuerit, quae sanari omnino non potuisset, si esset ei peccatum aeternum ac immutabile malum, id est, penitus insitum ac naturale. Demonstrat insuper, vbi Iuliano respondens ait: »in paruulo non est tantum natura, in qua creatus est homo a Deo »bono, sed et vitium, quod per vnum hominem in omnes pertransiit: horum duorum vnum adscribitur Deo, alterum Diabolo: »propter vitium subiicitur potestati Diaboli; propter naturam non »sub Diaboli, sed sub Dei potestate est. «

Ad secundum respondet S. Thomas, huius, vel illius hominis animam in Adamo non praexistisse secundum seminalem rationem velut in quodam principio effectiuo; quasi vero ille tamquam princeps causa posteriorum animas effecerit, adeo vt animae sint ex traduce, seu per corporeum semen in prolem a parentibus transmittantur, et quemadmodum ex Patris carne filii caro, ita anima filii sit ex Patris anima, vt Doctor Angelicus loquitur; quoniam semen corporeum ab eo deriuatum, tametsi spiritualem animam virtute sua non efficiat, imo nec possit efficere, ad eam tamen disponit, vt cum carne ad vnum hominem componendum, velut pars cum altera parte iungatur: quia vero haec cum qua anima iungitur caro, primi hominis vitio corrupta est, inficitur quoque, et coinquinatur illa, quum primum eam inter et carnem huiusmodi fit copulatio. Neque hinc licet inferre huius culpae auctorem, et caussam Deum esse, qui ante-

Tom. II.

LI

mam

(31) Lib. 1v.

(32) Lib. III. contr. duas Epist.

mam creat, et infundit in corpus. Etenim vt S. Thomas docet (33): »infectio originalis peccati nullo modo caussatur a Deo, sed ex solo peccato primi parentis per carnalem generationem; et ideo quum creatio importet respectum ad solum Deum, non potest dici, quod anima ex sui creatione inquinetur; sed infusio importat respectum »et ad Deum qui infundit, et ad carnem cui infunditur: et ideo »habito respectu ad Deum infundentem, non potest dici quod anima per infusionem maculetur, sed solum habito respectu ad corpus cui infunditur.« Nec vero sapientiam diuinam dedecet huiusmodi animae infusio in corpus vitiatum: nam vt egregie ait Doctor Angelicus (34): »sicut non esset sapiens qui thesaurum in loco mundo conseruabilem, in loco immundo reponeret; ita valde »esset insipiens qui thesaurum non aliter conseruabilem non etiam »in immundo loco collocaret.« Ita S. Thomas.

Tertii haec est solutio. Nuptiae a Deo institutae sunt propagandi conseruandique humani generis gratia: quod si earundem vsu originis peccatum a parentibus deriuatur in liberos; hoc primo hominum ponendum in culpa est, non nuptiis: per illum siquidem, vt Apostolus testatur, *peccatum in hunc mundum intrauit . . . in quo omnes peccauerunt.* Quin »nuptiae, Augustino docente (35), institutae sunt causa generandi, non peccandi; peccatum autem quod »inde a nascentibus trahitur non ad nuptias pertinet, sed ad malum, quod accidit hominibus, quorum coniunctione sunt nuptiae.«

COROLLARIVM.

Quum autem testimonia Scripturarum hucusque producta, vniuersalia sint, cetera quoque argumenta, quae ex Patrum traditione ducebamus; consequitur inde tamquam fidei nostrae dogma et hoc tenendum, originis peccatum ad Filios fidelium pertransire. Matrem Dei purissimam tantum excipimus, de cuius praeseruatione pia vulgataque sententia iam diu gentium ac populorum animis insedit, licet de illa nihil ab Ecclesia definitum sit: quamque tueri, prout per Apostolicam Sedem licebit, et sacramento iterato adstricti sumus. Atque corollarium istud, quoad eius partem praecipuam con-

(33) Prima Secundae, quaest. lxxxiii, art. 1. ad 4. et 5.

(34) II. Sentent. dist. xviii. q. 1.

art. 1. ad 5.

(35) Lib. ii. de Nupt. et concupisc. cap. 26.

contra Nouatores ponimus, qui in Pelagianam haeresim incidentes, traducem sanctificationis et gratiae ex Parentibus in filios propugnantes ita vt non ob aliud baptisate abluui eos sit opus, quam vt in vnum Ecclesiae corpus veluti membra coaptentur. Homines autem haereticos, praeter argumenta ex Scripturis et traditione ducta sic inuicte oppugnamus. Dauid ex parentibus absdubio fidelibus, et circumcissis procreatus, in iniquitatibus nihilominus se conceptum faterur. Similiter et Paullus ex Hebraeorum genere oriundus, ac ex Tribu Benjamin, de se ipso ad Ephesios scribens ait: *eramus natura filii irae, sicut et ceteri.* Accedit ipsa Haereticorum confessio, qua nempe adfirmant, Sanctorum etiam filios esse baptizandos: sed quicumque baptizatur, in Christi mortem, et peccatorum remissionem baptizatur. Quid multis? Definitum sic nouimus a Sacrosancta Synodo Tridentina Sess. v. Canone iv. et primum ab Augustino praescriptum, vbi ait (36): »nec paruuli de quibuslibet sanctis iustisque procreati »originalis peccati reatu absoluuntur, nisi in Christo fuerint baptizati.« Et alio in loco (37). »Regeneratur quippe non regeneratur filios carnis, sed generatur: ac per hoc in eos non quod regeneratur, sed quod generatur est, traiecit. Sic igitur siue reus infidelis, siue absolutus fidelis, non regeneratur absolutus vterque, sed reos, quomodo non solum oleastri, sed etiam oleae semina, non oleas generant, sed oleastros.«

Quaedam tamen hic sunt obiter soluenda, quae difficultatis speciem quandam praeserunt. Sunt haec: primum: Apostolus ad Heb. vii. ait, Leui dum erat in Abraham lumbis, decimatum quidem esse, sed postea natum decimas accepisse. Filii igitur promissionis, qui in propterea femore reputati sunt praecuratores, procreati a parente fideli, soluti a reatu originis habendi sunt.

Secundum: idem Paullus ad Rom. xi. scribit: »quod si delibatio sancta est; et massa: et si radix sancta; et rami.« Et in i. ad Corinth. vii. »Sanctificatur est enim vir infidelis per mulierem »fidelem, et sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem: alioquin filii vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt.«

Tertium: Deus pollicitus est Gen. vii. futurum se Deum tam Abrahae, quam eius seminis: quum ergo Christiani in semen Abrahae deputentur; est Deus omnium eorum qui ex semine parentis christiani nascuntur.

L 1 2

Sed

(36) Lib. iii. de peccat. mer. cap. 12. (37) De peccat. originali cap. 40.

Sed his facile occurritur. Primo quidem ex Augustini doctrina, Apostolum illis verbis, de dignitate Sacerdotii instituisse sermonem, ut scilicet prae excellentia Sacerdotii Christi secundum ordinem Melchisedech declararet, quod is decimas acceperit a Leui. Sic enim loquitur (38): »non enim propterea Leui postea non fuit decimatus, quia iam fuerat decimatus in lumbis Abrahae; sed quia sic ordinatus est honore Sacerdotii, ut acciperet decimas, non praebere; alioquin nec ceteri fratres eius decimarentur, quia et ipsi in lumbis Abrahae a Melchisedech iam fuerunt decimati.«

Ad secundum dicendum: in priori textu loqui Paullum ad fideles illos, quos utpote a Gentibus vocatos, Iudaeos aspernari videbat, ab eisdemque segregari. Itaque eos ad fraternam reuocans unio-nem, adlatis comparationibus apposite vitur, quibus quod sibi propo-suerat, suadet.

In altero vero textu, Corinthiacae Ecclesiae foeminas Apostolus adloquitur, simul ac viros, quorum hoc erat vitium, ut infidelium mulierum congressum vitarent illi; virorum autem infidelium illae cohabitationem fugerent, maximis inde incommodis subsequitis, ut Augustinus declarat (39). Nihil tamen eo loco dogmati nostro aduersum: quin ut animaduertit S. Doctor (40), Apostolus ibi adserit, coniuges infideles in coniugibus fidelibus sanctificari. Igitur, quum infidelis vxor minime per maritum fidelem sanctificetur, nisi baptizetur; neque filii sancti erunt, nisi baptisate abluantur. »Non opinor (inquit Augustinus) quisquam tam infideliter intelligit, ut ob hoc existimet etiam maritum non Christianum, quia christiana fuerit vxor eius, neque iam baptizari oportere, et ad peccatorum remissionem peruenisse, et in regnum coelorum esse intraturum, quia sanctificatus dictus est in vxore.«

Tertium verbo solutum est. Quemadmodum enim nec Abrahae filii non circumcisi ad sempiternum Dei foedus pertinebant, ut ex eodem cap. Gen. v. constat; ita neque Christianorum filii non baptizati. Donec enim sint per baptismum regenerati, in Adam censentur. Itaque secundum carnem et carnalem generationem semen Adae illi sunt, semen vero Abrahae secundum fidem et propter baptismum.

CA-

(38) Lib. II. de Peccat. mer. cap. 25.

(39) Lib. II. de sermon. Domini cap. 16.

(40) Lib. II. de Peccat. mer. cap. 16.

CAPVT XIX.

In quo probabilius originariae noxae natura sita sit, aperitur: modus quo illa in posteros traicitur determinatur.

Originale peccatum non est substantia aliqua mala: non item ipsum Adami personale delictum.

Nihil aliud est originale peccatum quam concupiscentia cum priuatione originalis iustitiae.

Contrahitur autem illud naturae propagatione: ne-tiquam conditionis, aut pacti alicuius virtute.

Prioris adseritionis pars prima ex his, quae alibi contra Manichaeos disputabamus, abunde confutari poterit. Quum enim ad eorum insanum errorem nobis opposita sententia accedat; vno eodemque argumentorum genere haec torquetur. Ostensum autem ibi fuit, malum non esse substantiam, quod Augustini ipsius verbis modo firmandum est, vbi ait (1): »iniquitas quippe ipsa non est substantia: non enim iniquitas est natura quam formauit Deus, sed iniquitas est peruersitas quam fecit homo.« At originale peccatum malum est, et iniquitas: non ergo substantia est.

Praeterea: in homine baptisate regenerato eadem species, eademque substantia remanet: sed deletur per baptisma peccatum: hoc ergo non est substantia.

Rursum: nullam aliam mutationem spiritalis substantia patitur, quam accidentalem, in effectibus scilicet et operationibus suis: igitur primi hominis praeuarcatio nouam rationalem substantiam efficere non potuit.

Demum: si crimen originarium substantia est, ratione praedita, ac voluntate pollens substantia; spiritalis ergo: at haec neque incipit, neque incipere aliter potest, nisi creetur: ergo mala haec substantia spiritalis, et rationis particeps, a Diabolo, vel ab Adamo creata fuerit, necesse est: Diabolus igitur, vel Adamus creator

tor

(1) Cone. I. in Psalm. LVIII.

tor est: quod non Christiano solum, sed ratione vtente homine indignum est cogitare. Atque hoc momento prae aliis quibuscumque maximopere Lutheranos premi nouimus.

Altera propositionis pars ex eo potissimum falsa euincitur, quod Tridentinae Synodo contrarietur. Nam Sess. v. Can. iii. definitur: »peccatum quod origine vniū est, et propagatione, non imitatione ne transfusum, omnibus inesse vnicuique propriū.« In sententia autem opposita huiusmodi peccatum re ipsa in Adamo exiitisset, in posteris vero per solam imputationem; vnde non esset cuiusque hominis proprium, contra id quod Synodus OEcumenica decreuit. Deinde demonstratur ipsius falsitas his argumentis.

Primum: deleri hoc peccatum, non est dumtaxat illud non imputari, vt eadem Synodus decernit proximo Canone v: ergo et contrahi hoc peccatum, non est tantummodo illud Adami posteris imputari.

Secundum: Adae peccatum, vt ex Apostolo et Concilio Arausicano colligitur, caussa originariae culpae est: ergo ab ipsa culpa originaria discrepat: etenim inter caussam eiusque effectum discrimen agnoscendum est.

Tertium: actuale delictum Adae actus immanens fuit, et propria eiusdem transgressio: igitur in omne genus hominum non pertransiit: at iuxta Apostolum, et etiam Arausicani Concilii definitionem (2), peccatum in omne genus humanum per Adae praeuaticationem pertransiit: non est ergo actualis Adami praeuaticatio, originaria culpa.

Quartum: quae nobis per Christum tribuitur iustitia, non est aliqua denominatio extrinseca, sed reuera nobis inhaeret: ergo et vere proprieque inhaeret peccatum, quod per Adam in omnes pertransiit: eodem enim modo de peccato, ac de iustitia loquitur Paulus ad Romanos scribens.

Propositionem secundam defendunt vnanimiter Sanctissimorum Doctorum Augustini et Thomae discipuli; in eo insuper conuenientes, quod concupiscentia sit quasi originariae culpae materies, reatus vero, seu priuatio iustitiae quod Theologi vocant formale. Demonstratur multipliciter. Ac primo: ad finis vel maxime haec nostra sententia est Tridentinae Synodi canonibus; est enim inuolabile huius Synodi decretum, vt Sess. v. legimus, *tolli per baptismum totum*

(2) Can. ii.

tum id quod veram et propriam rationem peccati habet. Item: manere in baptizatis concupiscentiam et fomitem. Similiter hanc concupiscentiam peccatum adpellari ab Apostolo, non quod vere et proprie in renatis peccatum sit, sed quia ex peccato est, et ad peccatum inclinatur. Omnia isthaec nostra sententia docet. Nam et docet, per baptismum deleri concupiscentiae reatum, seu illud quod veram peccati rationem habet, nempe priuationem originalis iustitiae; et remanere ipsam concupiscentiam, animique languorem: quae sane concupiscentia proprie in renatis peccatum non est, neque imputatur ad culpam, sed ad malum adhuc inclinatur.

Deinde, praesidium habet haec sententia in Sanctis Doctoribus Augustino et Thoma. Haec primus scribit (3): »concupiscentia tamquam lex peccati manens in membris corporis mortis huius cum paruulis nascitur, in paruulis baptizatis a reatu soluitur, ad agonem relinquitur, ante agonem mortuos nulla damnatione persequitur. Paruulos non baptizatos reos innectit, et tamquam irae filios etiam si paruuli moriantur, ad condemnationem trahit.« Reatum vero huius concupiscentiae per baptismum solui his verbis docet (4): *soluta reatu, quo vinctos detinebat, ad agonem manet.* Et etiam (5): *concupiscentiae reatus in baptisate soluitur, sed infirmitas manet.* Habet similia passim; quae ipsius mentem testantur, quaeque inepte explicarentur, adserendo, Augustinum tantum velle concupiscentiam originis peccatum comitari, non ad eius naturam velut materiam expectare: nimis enim aperta illa sunt.

Sanctus autem Thomas hanc adducit rationem (6): »priuatio originalis iustitiae, per quam voluntas subdebat Deo, est formale in peccato originali: omnis autem alia inordinatio virium animae se habet in peccato originali, sicut quiddam materiale. Inordinatio autem virium animae in hoc praecipue attenditur quod inordinatio conuertuntur ab bonum commutabile; quae quidem inordinatio communi nomine adpellatur concupiscentia. Et ita peccatum originale materialiter quidem est concupiscentia, formaliter vero est defectus originalis iustitiae.« Atque haec Doctoris Angelici verba, vt Salmanticenses adnotant (7), nullam in contrarium

ex-

(3) Lib. ii. de Peccat. merit. cap. 4.

(4) Vbi supra.

(5) Lib. 3. Retract. cap. 15.

(6) Prima Secundae, quae est. lxxxiii. art. 3.

(7) Tract. xliii. Disp. 16. dub. 4.

expositionem patiuntur: vnde peccat Habertius id tentans (8), ac fallitur egregie, vt demonstrat Bertius (9).

Suffragatur ratio theologica. Nam originale peccatum mors animae est, macula est, iniustitia est, Tridentino Concilio adterante. Mortem vero carentiam vitae esse, quemadmodum et iniustitiam et maculam priuationem sanctitatis et pulchritudinis, ignorat nullus.

Quid sibi vero Patres voluerint, peccatum hoc concupiscentiam adpellantes, S. Thomas explicat dicens (10): »materiale et formale in actibus moralibus considerandum est, sicut in artificialibus materia de toto composito praedicatur, et sic dicimus, cultrum esse ferrum, anulum esse aurum; ita de peccato praedicari potest id, quod nonnisi materiale in eo est, et hoc modo peccatum originale dicimus esse concupiscentiam.«

Tertiae propositionis veritas primo constat ex Concilii Tridentini definitione his verbis expressa Sess. vi. cap. iii: »reuera homines, nisi ex semine Aadae propagati nascerentur, non nascerentur iniusti, cum ea propagatione per ipsum dum concipiuntur propriam iniustitiam contrahant.« Docent idem Augustinus et Thomas. Primus enim ait, peccatum originale omnibus proprium esse *caruali generatione* (11), vel *propagationis contagione*. Secundus docet: »peccatum originale non esse peccatum huius personae, nisi quatenus haec persona recipit naturam a primo parente; vnde et vocatur peccatum naturae secundum illud Ephes. ii: *eramur natura filii irae* (12).«

Transfunditur autem per hanc naturae propagationem peccatum huiusmodi, quoniam libidine et concupiscentia seminatricibus peragitur; iuxta illud Iobi xiv. *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine?* Atque sic ex semine vitiatu procreata carne, maculatur anima dum ipsi vnitur; quemadmodum explicat Innocentius III., vbi scribit (13): »ex seminibus foedatis et corruptis concipitur corpus corruptum pariter et foedatum, cui anima tandem infusa, corrumpitur et foedatur, non ab integritate et munditia quam habuit, sed ab ea quam haberet, si non vniretur foedato corpori et corrupto, quoniam et creando infunditur, et infunden-

»do

(8) De peccatis cap. 7. § 4.

(9) Lib. xiii. cap. 5. prop. 3.

(10) II. Sentent. Dist. xxx. quaest. 1. art. 3.

(11) Lib. iii. de peccat. mer. cap. 8.

Et lib. iv. contr. Iuliano. cap. 12.
(12) Prima Secundae, quaest. lxxxii. art. 1.

(13) In Psalm. 51. v. 7.

»do creatur.« Quo vero pacto id fiat, quod non minimam praesertem difficultatem; videlicet, quomodo peccatum in animam per carnem transeat, obiciente Iuliano, Augustinus exponit dicens (14): qualitates, licet subiecto inhaerant, tamen »afficiendo transeunt, non emigrando, quemadmodum Aethiopes, qui nigri sunt, nigros »gignunt, non tamen in filios parentes calorem suum velut tunicam transferunt, sed sui corporis qualitate corpus, quod de illis »propagatur, afficiunt.« Sentit ergo Augustinus, sic vitium carnis ex parente in prolem transire, vt ex carne maculam contrahat anima. Sed de hoc dilucide Bertius (15).

Itaque et his demonstrata fuit pars illa adsertionis, quae conditionem, pactumque omnem excludit. Etenim si peccatum hoc propter sensus originem contrahitur; frustra ad alia quaecumque confugitur. Quid? Vbinam conditionis, aut pacti mentio? Silent Scripturae; tacet traditio; contradicunt Patres; repugnat ratio; vt cuique obuium notumque sit, commenti loco eiusmodi esse habenda.

Quod si tamen pacti adserti positione nodus iste facilius expediretur, minus ille fictitius videretur; sed eo magis, magisque implicatur. Quandoquidem praeceptum primo homini impositum, et cuius transgressione in omnes peccatum pertransiit, absolutum fuit, quale supremum Dei dominium decebat: pactum autem et libertatem ex omni parte desiderat, et exigit, vt qui paciscitur alicui conditioni sese obliget.

COROLLARIA.

Hinc licet colligere, originale peccatum esse singulis proprium et voluntarium, quatenus nempz, omnes in Adamo seminaliter fuerunt, et hic voluntate propria naturam communem vitiauit. Vt enim dicebamus hoc peccatum non aliter proprium est huius personae, nisi quatenus a primo parente recipit naturam: vnusquisque vero ab eo naturam recipit, quia seminaliter in eius lumbis praecessit. Ergo haud plane satisfacit eorum sententia, qui dixere, imputari Adami posteris illius peccatum, quoniam ille caput omnium morale fuit, omniumque item voluntates in se praehabuit. Sed fuit ille caput naturale, et physicum etiam, velut primus auctor, qui, vt S. Thomas loquitur (16), *mouet motione generationis omnes qui ex eius Tom. II.* Mm ori-

(14) Lib. v. cap. 9.

(15) Lib. xiii. cap. 6.

(16) Prima Secundae, quaest. lxxxii. art. 1.

origines deriuantur: et in quantum unusquisque recipit naturam a primo parente.

Insuper licet colligere, huiusmodi peccatum aequale in omnibus Adae posteris esse. Duo enim in hoc peccato spectari possunt; originariae scilicet iustitiae defectus, ac huius defectus relatio ad sui causam, primi nempe hominis culpam, quae in totam eius sobolem proeminatur. Si primum consideretur; quis dubitet esse illud in omnibus aequale? Nonne enim iustitia originalis omni omnino ablata est? Sed secundum quoque aequale esse perspicuum est: nam aequalis omnium posterorum est relatio ad prauam Adae voluntatem, ex qua labe haec rationem habet culpae.

Illud etiam sequitur, quod si Deus hominem aliquem conderet, et non ex virili semine, hic non inficeretur originario peccato; quia non descenderet ex Adamo per originem et propagationem seminalem. At, inquit, hic homo ex massa corrupta formaretur. Verum istud est: sed Sancto Thoma docente (17), caro animam non inficit, nisi quatenus generationis principium est. Nec deinde Adae peccatum eius posteris fit proprium, nisi et generationis motus ab eo sit, sicut ad peccatum non pertinent actus membrorum corporalium, nisi quatenus a voluntate mouentur.

Sequitur praeterea non traduci in liberos alia quaelibet parentum peccata. Quam enim peccatum gratiae dono opponatur, coque animam nudet; id ipsum quod in dono gratiae per peccatum ablato consideratur, et in peccato spectandum est. Cur autem originaria labe in omnes seminaliter ab Adamo procreatis transit? Quoniam iustitiae originariae priuatio est; quae quidem non soli Adamo fuerat adtributa, sed et toti humanae naturae; neque in sola superiore animae parte sistebat, nimirum mente, sed ad corpus ipsum deriuabatur, illud animae perfecte subiiciens. Idemne vero de gratia censendum, qua baptizati renascuntur in Christo? Illa cuique confertur, ut sanctus ipse iustusque sit, non ut eam in prolem transfundat, mentem quoque dumtaxat renouat, atque perficit, neque extenditur ad corpus: quare quum actualibus cuiusque peccatis haec auferatur; sicut parentum gratia, et virtutes nequeunt in filios generatione transferri, ita nec actualia eorundem crimina: licet possint haec per imitationem transferri. Hinc praecclare aiebat Augustinus

(17) Prima Secundae, quaest. lxxxii. art. 4. ad 1.

nus (18): »quoniam itaque nullam dant iusti parentes ante baptismum infantibus suis iustitiam; nullam vique addunt iniusti suis filiis iniustitiam.«

Ergo errauit immaniter Baius, cuius haec fuit inter alias plures ab Apostolica Sede confixas absena propositio: *omne scelus eius est conditionis, ut suum auctorem, et posteros inficere possit, quo infecit prima transgressio* (19).

Nec enim errori huic fauet quod Deus ipse Exod. xx. dixerit: *ego sum Deus Zelotes visitans iniquitatem Patrum in filiis usque in tertiam et quartam generationem*. Nam Sancto Thoma interprete (20); »hoc dicitur, quia peccatum transit a parentibus in posteros quantum ad poenam. Verumtamen considerandum est, quod duplex est poena, vna spiritualis, quae pertinet ad animam, et tali poena numquam filius puniuntur pro patre, et hoc ideo, quia anima filii non est ex anima patris, sed immediate creatur a Deo: et haec ratio assignatur Ezequielis xviii. *Sicut anima Patris mei est, et anima filii mei est: filius non portabit iniquitatem Patris*. Alia poena est corporis, vel eorum quae ad corpus pertinent; et quantum ad hanc poenam filii pro parentibus puniuntur, praesertim quando parentibus conformantur in culpa; quantum enim ad corpus, quod a parente traducitur, filius est aliquid patris.« Haec S. Thomas.

At est quoddam scelus, reponet aliquis, ceteris immanius, quod Magister Petrus Mansius Augustiniensis Theologus in filios a proximis parentibus perpetua generationum serie propagari contendit; veterum scilicet Iudaeorum, qui Christum Dominum non reiecerunt solum, sed et in Crucem agendum curarunt; quod in totam Iudaeorum gentem successione non interrupta transfundi dicit (21); adeo ut ab aetate illa quotquot ex hebraeis illis sunt orti ac orientur, non solum pro hoc Patrum suorum scelere grauissimas poenas experiantur, videlicet, vastitatem, exilium, omnium gentium execrationem; regni, Sacerdotii, aliorumque iurium priuationem; sed et intestinum in Christum eiusque adseclas odium, et pertinacissimam cordis duritiam, ac lamentabilem caecitatem, quae totius miserae gentis, veluti character est, quaeque et peccatum est, et poena peccati, filii a parentibus per originem trahant.

Mm 2

Non

(18) Lib. de pecc. orig. cap. 23.

(20) Quaest. 19. de Malo art. 8. ad 6.

(19) Proposit. 111.

(21) Tom. 11. Theol. Schol.

Non est tamen haec opinio noua, sed vetustissima; quippe cuius meminit S. Thomas (22), eam ex instituto versans; sibi quoque no-
no loco obicit potissimum momentum illud, quo peregrina opinio nititur, nempe insanas illas Iudaeorum voces ad Pilatum clamantium, *sanguis eius super nos, et super filios nostros*; nec non Augustini testimonium (23), scilicet: «eccc quae bona ad haeredes suos quodam sacrilegi testimonio transmittunt: macula sanguinis se perfundunt, et posteros perimunt.» Quibus haec Doctor Angelicus reponit: «sanguis Christi Iudaeorum filios obligat, quatenus paternae malitiae imitatores sunt, eamque approbant, et sequuntur.» Ergo miserimi Hebraei paterni sceleris poenas lugent, patiunturque, non natiuitatis, sed pravae educationis vitio, quia a maioribus suis admissum crimen ratum habent, adprobant, imitantur, Christum eiusque religionem odio habentes, et execrantes. Neque infausta haec a Christo, eiusque lege alienatio a parentibus in prolem generatione transfunditur, sed mox ac per aerem, rationisque vsum licet, pessima disciplina liberorum animis instillatur.

CAPVT XX.

Qui fuerint Catholicorum ac Nouatorum contra sentientes narrantur. Rationes eorundem soluuntur.

Peccatum originale malam quandam ac peruersam fuisse substantiam, Mathias Flaccus Illiricus rigidiorum Lutheranorum caput, et Magdeburgensium Centuriatorum antesignanus adseruit; sed praepostere, et prorsus inscite, vt vidimus. Reliqui Nouatores communiter originis peccatum in ipsa constituunt concupiscentia, ita sane vt in renatis, in quibus fomes concupiscentiae remanet, nequeat reatus originalis deleri, sed tantummodo tegatur, nec impuretur. Fuere autem ex Catholicis quidam adfirmantes, nihil aliud illud esse, quam Adami peccatum ipsum, a quo omnes posteri prauaricatores denominentur. Quae est singularis Pighii, et Catharini sententia. Nec de fuere alii nihil aliud praeter iustitiae originalis priuationem in eo peccato agnoscentes: quod modo etiam recentiores nonnulli adfirmant.

In soluendo insuper nodo intricatissimo, quomodo scilicet originale peccatum sit ex Adamo in posteros deriuatum, fuere olim qui

(22) Vbi supra.

(23) Ex Sermone de Passione.

ad animorum propaginem confugerint; quorum tamen temerarium consilium ferme omnes Theologi modo quum exuerint, non est cur insanas eorundem rationes denuo producamus. Sed pro his alii e Schola sunt sublegati, quibus nouam rationem inire visum est. Inquiunt enim, Adamo, qui vniuersorum hominum caput morale erat, reliquorum fuisse adligatas voluntates a Deo, pactione quadam et conditione, vt scilicet posteri iustitiam, si staret; culpam, si caderet, participarent iure quodam haereditario. Eo videlicet modo, quo dum Magistratum Rectores aliquo sese obstringunt voto, ciues omnes illo vinculo tenentur, etiam qui nascituri sunt.

Atque qui originale peccatum malam et peruersam substantiam esse dicebat, Illiricus, his momentis errorem suum munire satagebat. I: peccatum originis appellatur Gen. vii. in Hebr. Codice; *figmentum cordis malum*; ad Rom. vi. *vetus homo*; Matth. xv. principium efficiens malarum cogitationum, similliumque vitiorum; aliis item nomenclaturis exprimitur: at haec omnes sunt notae quaedam, quibus veram exprimimus substantiam: est ergo illud huiusmodi.

II: Adam peccando diuinam perdidit similitudinem et imaginem: haec in facultate intelligendi et volendi, ideoque in ipsa animae rationalis substantia sita est: perdidit igitur substantiam priorem.

III: quilibet homo filius diaboli nascitur propter originariam culpam: Diabolus ergo malignam substantiam gignit. Quin licet Diabolus creaturas rationales non possit condere, earum tamen potest substantiam in deteriorem commutare; imo et commutauisse ex eo constat, quod haec legi Dei modo est difformis, et a priori quam instituit Deus longe diuersa.

Pighius autem et Catharinus haec obiciunt. I: Apostolus ad Romanos scribens versu xii. habet: *in quo omnes peccauerunt*; rursumque versu xix: *per vnus inobedientiam peccatores constituti sunt multi*.

II: Augustinus quoque scribit (1): *peccato offendentis Adam tenentur obnoxii*. Ex quibus illud inferunt quod somniant, nempe, originale peccatum vnum idemque esse cum personali Adami delicto.

Sed Theologi Recentiores nonnulli sic varie contra sententiam a nobis stabilitam pugnant. Primo aiunt: si concupiscentia vere et proprie peccatum foret, tolleretur per baptismum; quum hoc verum, ac proprium peccatum tolli certum sit: at concupiscentia mi-

(1) Lib. ii. de peccat. mer. cap. 6.